

MEDIJI I KOMUNIKACIJA

Dakle, kakvi su to mediji i, tačnije, masovni mediji koji su danas toliko važni?

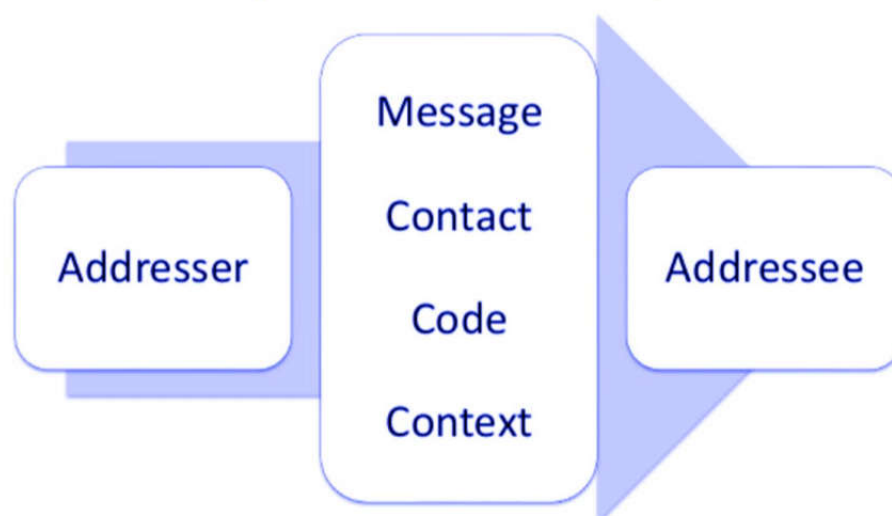
Da bismo shvatili ulogu medija, prvo moramo da razumemo ulogu medija u procesu komunikacije. Termin medij potiče od latinske reči **medium**, što znači nešto između. U procesu komunikacije, mediji su na taj način nešto što posreduje, nešto što prenosi poruke ili povezuje učesnike u komunikaciji.

Klasičan model komunikacije, kako ga je opisao lingvista ruskog porekla **Roman Jakobson**, ima dva osnovna činioca:

- 1) pošiljaoca, odnosno instancu koja šalje poruku, i
- 2) primaoca, tj. instancu koja prima poruku.

Medij je nešto između što povezuje ovo dvoje ili prenosi poruku od pošiljaoca ka primaocu:

The Act of Communication (Roman Jakobson)

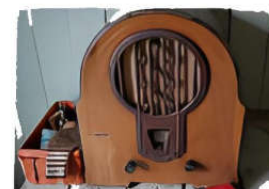
Zamislite drevnog kralja koji želi da pošalje **poruku** svom generalu. On je kaže **kuriru**, koji onda trči da je dostavi generalu na bojištu. U ovom primeru, kralj je **pošiljalac**, general je **primalac**, a glasnik je **medij**; na neki način, on je uređaj preko koga se ova poruka isporučuje. Uzgred, pojam medijuma za osobu koja navodno komunicira sa duhovima, na primer, sledi isti obrazac – ovde, medijum je osoba kroz koju se isporučuje poruka duha ili nekog drugog sveta, sredstvo kroz koje ili putem kojeg neko ili nešto drugo govori.

Isto važi i za sofisticiraniji proces koji uključuje poštu. Kada pošaljem poruku, pismo i poštanska služba su medijumi koji obezbeđuju isporuku poruke. Istorijski gledano, ovaj proces prenosa je bio prilično jednostavan tokom većeg dela ljudske istorije. Napišete **jednu poruku**, koristite **jedan medijum** i isporučite je na **jednu adresu**.

Ali šta će se desiti ako želite da prenesete **više poruka** ili jednu poruku ali **mnogim osobama**? U stara vremena, bilo je potrebno da imate mnogo pisara koji bi transkribovali i kopirali ove poruke. **Krajem 15. veka** izmišljena je nova mašina koja je napravila revoluciju u ovom procesu – **štamarska presa**. Štampa je omogućila da se poruka ili u ovom slučaju pisani tekst kopira i odštampa više puta u onoliko primeraka koliko želite. Tako je postalo moguće poslati poruku ogromnom broju ljudi u isto vreme.

Ovo je bio početak masovnih medija. Pre otprilike četiri veka, ovo je iznedrilo **novine**, koje su bile **prvi masovni mediji**. U dvadesetom veku izmišljeno je više masovnih medija nego ikada ranije u svetu – prvo je to bio **radio**, pa **televizija**, a sada je to **internet**, sa svojim raznim oblicima kao što su mejlovi, blogovi, Fejsbuk, Tviter, Jutjub i slično. Internet je posebno napravio revoluciju u procesu komunikacije i medijskog prenosa po drugi put – omogućio je potencijalno svim ljudima da **kreiraju**, i istog trenutka **šalju** i **primaju** poruke širom sveta.

To je, zapravo, ono što podrazumevamo pod medijima – sa usponom interneta, definicija „medija“ se promenila tako da uključuje ono što zovemo novi mediji; Dakle, danas su mediji sredstvo komunikacije koji u velikoj meri utiču na ljude.

when you become media literate, the world
literally rests at your fingertips!

Sada kada smo definisali medije, pređimo na pitanje **pismenosti**.